



**SOCIALINIŲ PASLAUGŲ
PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTAS**
prie Socialinės apsaugos
ir darbo ministerijos

**PROJEKTAS „UŽSIENIO KILMĖS LIETUVOS GYVENTOJŲ INTEGRACIJOS
PROCESŲ KOORDINAVIMO PLĖTRA LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAVIVALDYBĖSE“**

(PROJEKTO KODAS PMIF-2.01-V-02-01)



**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

PASLAUGOS BE SIENŲ: KAIP SUPRASTI IR PALAIKYTI PABĖGĖLIUS SAVIVALDYBĖJE



**DIVERSITY
DEVELOPMENT
GROUP**

Mokymus veda: dr. Valentina Demidenko, Andrius Katarskis



**SUPRASTI IR
PALAIKYTI
PABĖGĖLIUS
SAVIVALDYBĖJE**

**Abipusės
tarpkultūrinės
komunikacijos
ypatumai**

**Pabėgėlių patirtys,
traumos, psichinės
sveikatos ir
psichosocialiniai
ypatumai**

**Etniniai
stereotipai, baimės,
visuomenės
nuostatos**

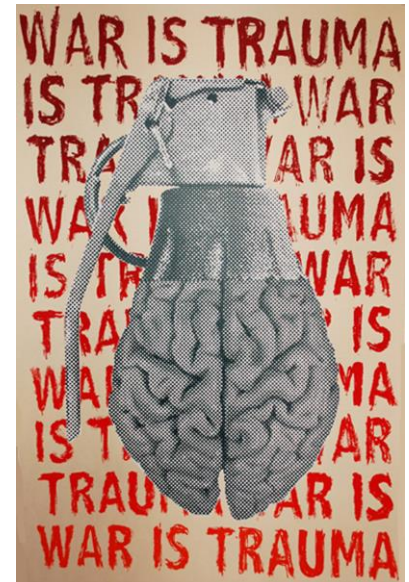
**Savivaldybių
darbuotojų
pasiruošimas –
MHPSS**

Magomed'o istorija....



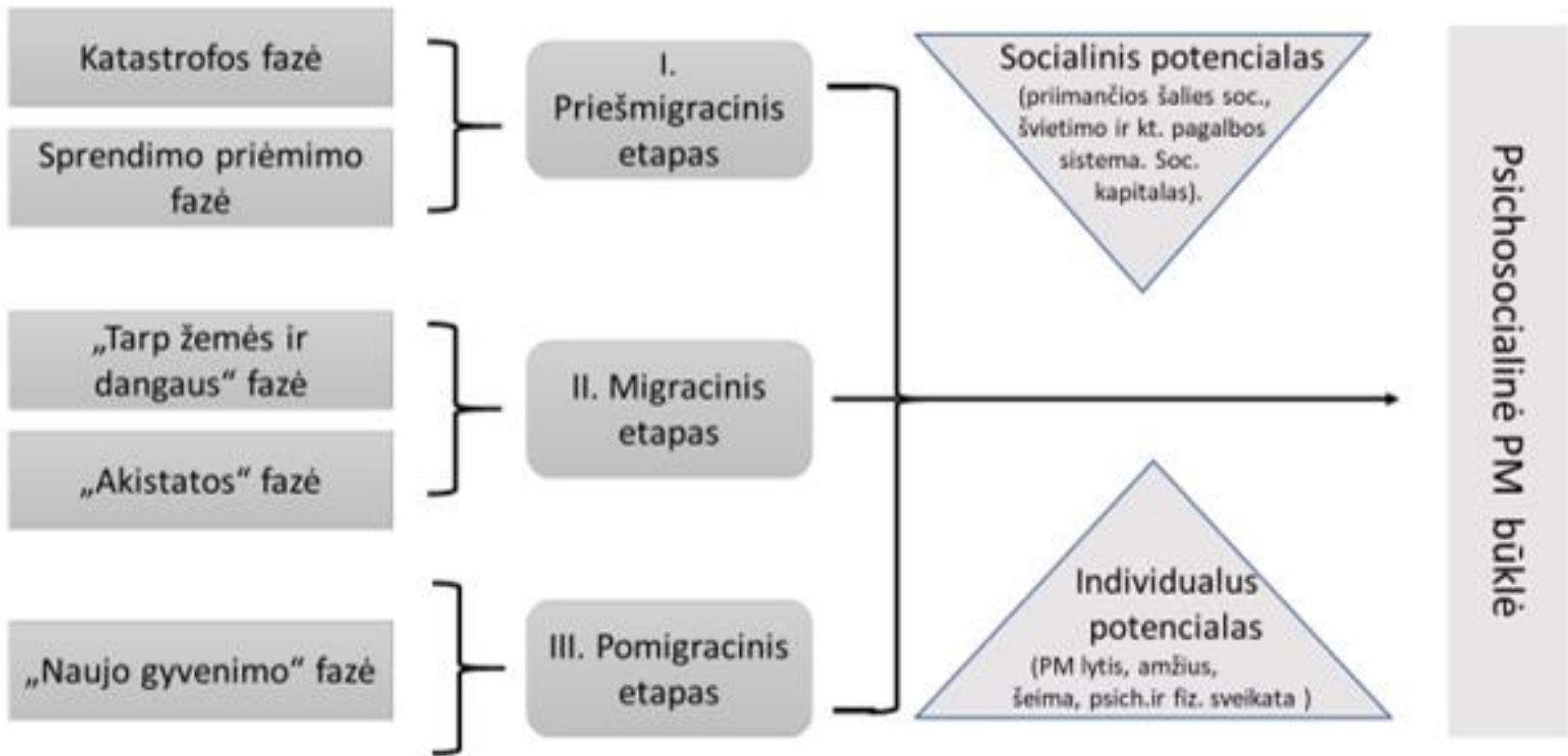
Aleksej'aus istorija....

Olivijos istorija...



Trauma ir pabėgėliai

- Vadovaujantis ES Direktyva (2003/3/EC), karinius veiksmus, represijas ir persekiojimus patyrė pabėgėliai pripažįstami **viena iš labiausiai pažeidžiamų, socialinę atskirtį patiriančių, migrantų grupių**. Moksliniai tyrimai patvirtina tokių pabėgėlių pažeidžiamumą (Pedersen D., 2002; Gojer J., 2014; Lecerof S., Stafstrom M., Westerling R., 2015), siejant jį su antrinės viktimizacijos, susijusios su kultūros šoko, psichosocialiniais tarpkultūrinės komunikacijos, kalbos barjeru, adaptacijos ir integracijos naujoje visumenėje bei jos darbo rinkoje sunkumų rizika.
- Migracija, kaip procesas, kurį tenka išgyventi asmeniui, **apriori** yra susijęs su traumine patirtimi, psichinių ir psichosocialinių sutrikimų rizika. Aukštas migracijos rizikingumas sąlygotas priverstinių migrantų asmeninių ryšių ir socialinių tinklų rekonstrukcijos būtinumu, pavojingu judėjimu iš vienos sistemos (socialinės, edukacinės, kultūrinės, ekonominės) į kitą, sistemų pakeitimu (Kirmayer, Weinfeld, Burgos, du Fort, Lasry, Young, 2011).
- **Pabėgėlių krizė/ Trauminė patirtis/ Netektis/ Adaptacijos iššūkiai**



Štuopytė E., Demidenko V., (2025)



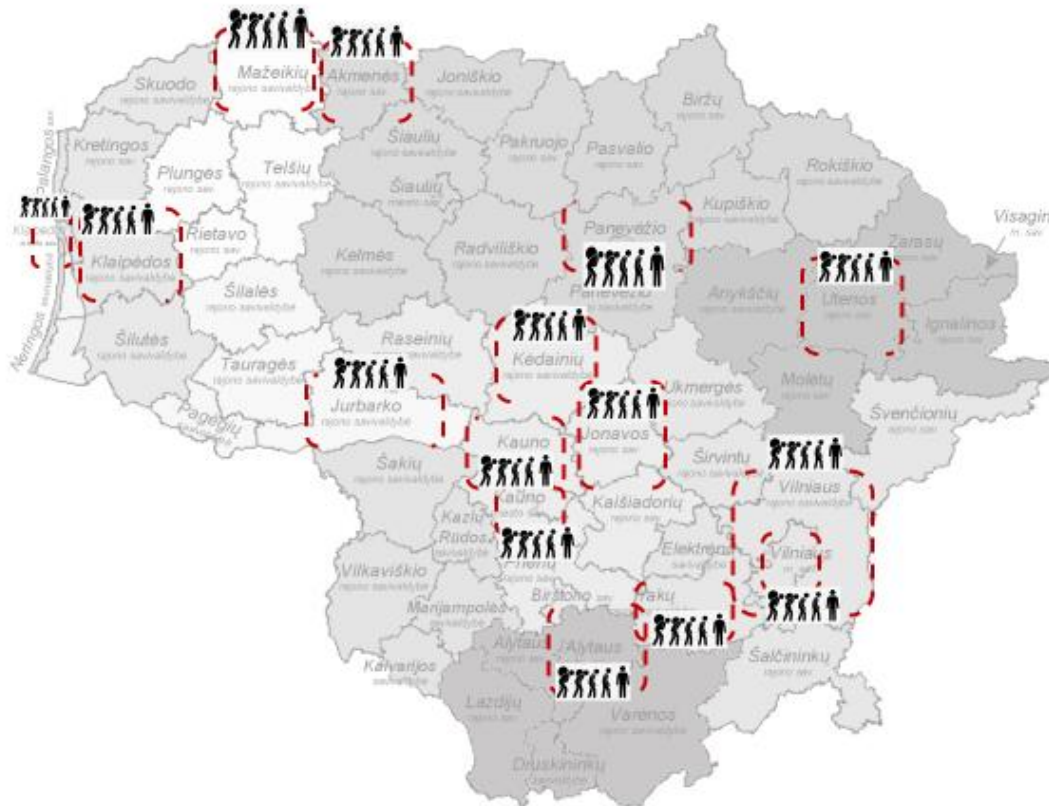
Teikiant psichosocialinę pagalbą traumą patyrusiems klientams svarbu suprasti, kad esminė visų traumuojančių įvykių bruožas – **galios atėmimas** bei tam tikras aukos **atskyrimas** nuo kitų žmonių.

Pagalbos traumą patyrusiems asmenims teikimo procese ypatingai svarbios yra pamatinės pasitikėjimo, autonomijos, iniciatyvos, kompetencijos, identiteto ir artumo galios bei kliento įgalinimas (Herman, 2006).

Todėl ir pagalbos teikimas turi būti paremtas **galios sugrąžinimu** traumą patyrusiam asmeniui bei **naujų saugių santykių užmezgimu**. Jokia intervencija, be saugaus santykio sukūrimo ir atimanti galią iš nukentėjusiojo, negali būti iš tiesų veiksminga.

Kodėl savivaldybės?

- Aktualumas
- Patirtis
- Potencialas
- Iššūkliai



	26 145,00 – Vilniaus m. sav.
	9 879,00 – Klaipėdos m. sav.
	2 963,00 – Panevėžio m. sav.
	2 388,00 – Kauno r. sav.
	1 998,00 – Vilniaus r. sav.
	1 132,00 – Klaipėdos r. sav.
	1 011,00 – Utenos r. sav.
	998,00 – Alytaus m. sav.
	874,00 – Jonavos r. sav.
	821,00 – Kėdainių r. sav.
	804,00 – Trakų r. sav.
	786,00 – Mažeikių r. sav.
	710,00 – Tauragės r. sav.
	538,00 – Akmenės r. sav.
	311,00 – Jurbarko r. sav.

Kodėl tai svarbu savivaldybėms?

- Geresnė pabėgėlių integracija ir socialinis stabilumas.
- Sumažėja ilgalaikių sveikatos ir socialinių problemų bei išlaidų.
- Stipresnė vietos bendruomenė ir pasitikėjimas institucijomis.
- Galimybė naudotis nacionaliniu ar tarptautiniu finansavimu.



Jonava and new residents from Syria, Russia and Ukraine, share their understanding of the meaning of "home". In addition, the Jonava district Social services centre initiated several articles in local and national media about diversity, tolerance, intercultural communication, etc. For example:



Etninis stereotipas

Tai schematizuotas savo ar svetimos etninės bendruomenės paveikslas, kuris vaizduoja supaprastintas žinias apie konkrečios tautos atstovų psichologinius ypatumus ir elgesį.

Šiuo pagrindu susidaro tvirta ir emociškai nuspalvinta vienos nacijos nuomonė apie kitą naciją bei apie pačius save.

- **Stereotipų formavimo procesas**
- **Praktinis demonstravimas.**

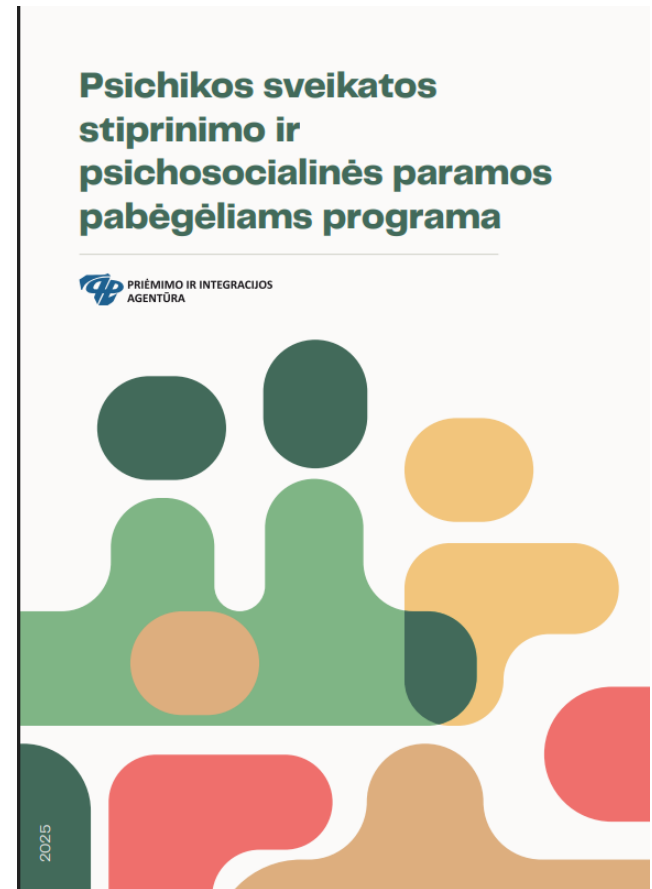


Ką daryti su etniniais stereotipais?

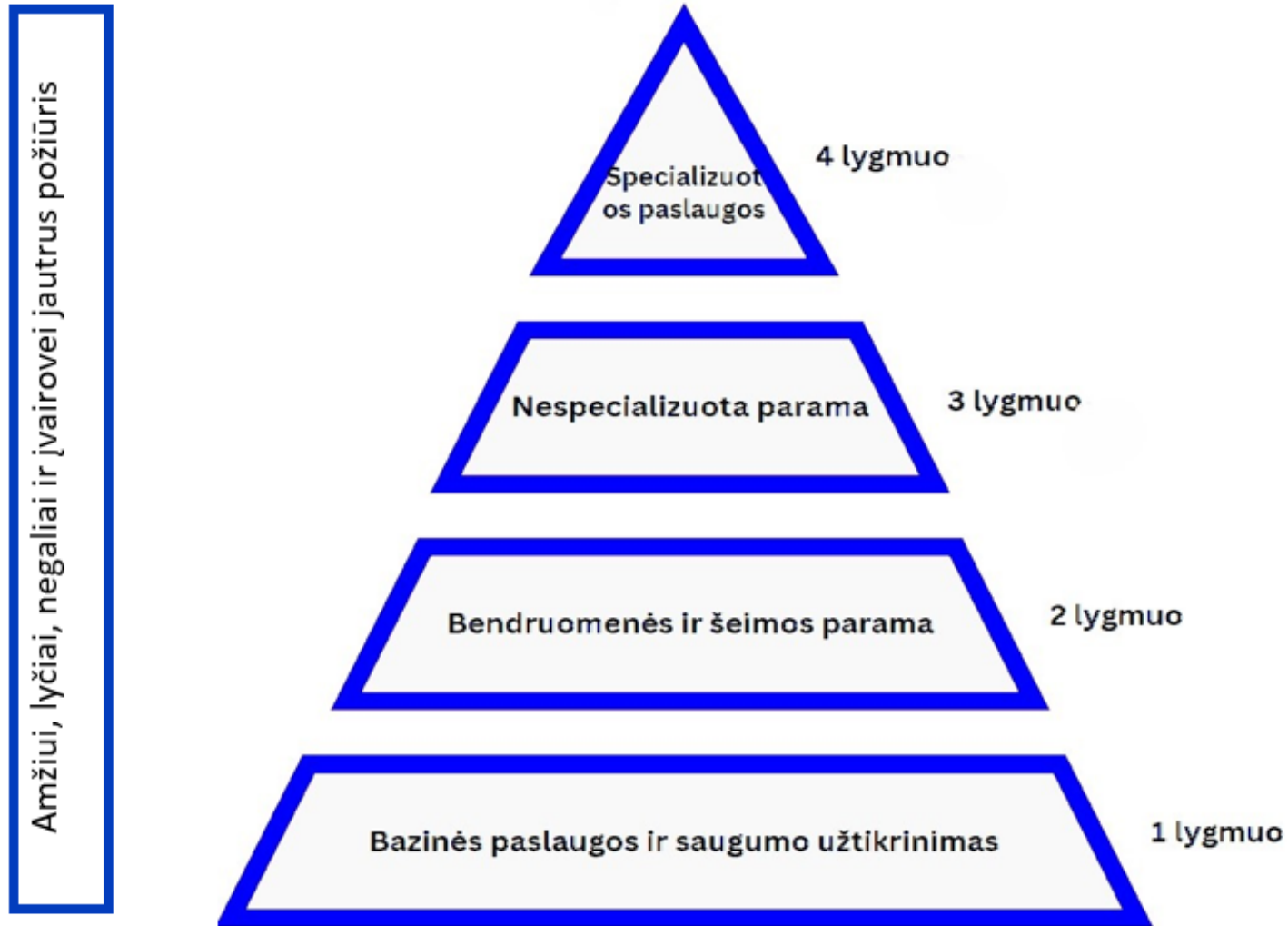
- *Tiesioginis tarpasmeninis santykis* yra vienas iš esminių stereotipų minimizavimo būdų. Tiesioginė tarpasmeninio bendravimo patirtis sudaro teigiamas sąlygas nuostatų kaitai, kas savo ruožtu sąlygoja žmogaus elgesio keitimąsi.
- Pažymėtina, kad taip pat yra žinomas ir „*atbulinio efekto*“ *principas* – t.y. ir elgesio pakeitimas gali sąlygoti nuostatų kaitą. Jei skirtingų tautų atstovai yra neigiamai nusiteikę vienas kito atžvilgiu rekomenduojama sukurti palankias lygiateises sąlygas jų tiesioginiams tarpasmeniniam bendravimui (Nalčadžian, 2004). Tam, kad jie *tiesioginio kontakto metu* pažintų vienas kitą, atrastų teigiamas vienas kito savybes bendroje veikloje, įgytų naują tarpkultūrinio bendravimo patirtį ir nesivadovautų vien etatiniais stereotipais.

Psichikos sveikatos stiprinimo ir psichosocialinės paramos pabėgėliams programa

- Pagrįsta **JT, PSO, UNICEF** rekomendacijomis ir gerą patirtimi IMDi, Danish Refugee Council, MHPSS International Movement Hub, Finnish Refugee Council, Lansstyreiserna, Norwegian Directorate for Higher Education and Skills.
- Pristato **MHPSS** (Mental Health and Psychosocial Support) **principą** – gerą tarptautinę praktiką, kuri buvo profesionaliai pritaikyta Lietuvos savivaldybių kontekstui.
- Leidinio turinys parengtas **ne vien** remiantis **užsienio rekomendacijos ir** patirtimi, **bet** glaudžiai bendradarbiaujant su **nacionaliniais ekspertais**.



PSIČIKOS SVEIKATOS IR PSICHOSOCIALINĖS PARAMOS PIRAMIDĖ



Pagalba be sienų...
Misija (ne) įmanoma...



